

Märkustega arvestamise tabel

Kooskõlastaja või arvamuse esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Arvestamise või mittearvestamise põhjus
Justiits- ja Digiministeerium	Punkt 1. Koalitsioonilepingust tulenevalt on üheks eesmärgiks koondada ettevõtet kirjeldavad andmed e-Äriregistrisse ettevõtja andmekaardile. Justiits- ja Digiministeerium palub lisada eelnõusse sätte, mille kohaselt on nimemärgiste avalikuks kasutajaliideseks e-Äriregister. Samuti palume arvestada tehnilisi lahendusi luues sellega, et märgise loojal või sissetoojal oleks võimalik nimemärgist taotleda e-Äriregistri vahendusel.	Ei arvestata. Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium (edaspidi MKM), Justiitsministeeriumi (edaspidi JDM) ja Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti (edaspidi TTJA) esindajad kohtusid märtsis 2023 väärismetalltoodete seaduse muudatuse väljatöötamiskavatsuse tagasisides JDM toodud märkuste aruteluks. Arutelude tulemusel otsustati, et taotluste väikest hulka (u 30 taotlust aastas) arvestades ei ole otstarbekas (arenduse maksumus ja hilisem kulu) teha e-äriregistriks eraldi arendust nimemärgise taotlemiseks.
Justiits- ja Digiministeerium	Punkt 2. 25.05.2025 jõustus hea õigusloome ja normitehnika eeskirja ³ (HÕNTE) muudatus, millega kehtestati halduskoormuse tasakaalustamise reegel (HÕNTE § 1 lg 41). Reegli kohaselt tuleb halduskoormust suurendava nõudega kavandada ka halduskoormust vähendav muudatus. Halduskoormuse tasakaalustamise reegli rakendamise juhis on kättesaadav Justiits- ja Digiministeeriumi veebilehel ⁴ . Eeltoodud HÕNTE muudatustest tulenevalt palume eelnõu seletuskirja sisukokkuvõttes välja tuua, kas eelnõuga kavandatud muudatuste tulemusel halduskoormus suureneb, väheneb või ei muutu, ja kui suureneb, siis mille võrra halduskoormust vähendatakse.	Arvestatakse. Sisukokkuvõtet täiendati ettepanekus toodud ulatuses. Halduskoormus ei suurene kuivõrd tegemist on olemasoleva andmebaasi liigutamisega uue infosüsteemi koosseisu ja nimemärgiste registreerimiseks tuli ka varasemalt taotlus esitada. Nüüd läbi uue infosüsteemi.
Justiits- ja Digiministeerium	Punkt 3. Eelnõuga reguleeritakse andmete avalikustamist ja säilitamist ning muudetakse Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti järelevalve infosüsteemi (TTJA infosüsteem) põhimääruse lisa. Nii kavandatud muudatuste jõustumisel kui ka hetkel kehtivas TTJA infosüsteemi põhimääruse lisas on sätestatud töödeldavate isikuandmete loetelu. Kuna TTJA infosüsteemis töödeldakse isikuandmeid, on tegemist eraelu puutumatuse (põhiseaduse ⁶ (PS) § 26) riivega. PS § 11 kohaselt tohib õigusi ja vabadusi	Ei arvestata ja selgitatakse. Planeeritud lahendada SeOS muudatusega, mille väljatöötamisega alustatakse aastal 2025.

<p>piirata ainult kooskõlas põhiseadusega. See tähendab, et niisugune piirang peab olema kooskõlas ka PS § 3 esimese lausega, mille kohaselt teostatakse riigivõimu üksnes põhiseaduse ja sellega kooskõlas olevate seaduste alusel. Sättes väljendatud üldise seadusereservatsiooni põhimõtte järgi peab põhiõigusi puudutavates küsimustes kõik olulised otsused langetama seadusandja. Riigikogu võib täidesaatvat võimu volitada reguleerima üksnes vähem intensiivseid põhiõiguste piiranguid ning sealjuures peab seaduses sisalduv volitusnorm olema täpne, selge ja vastavuses piirangu intensiivsusega. Seda põhimõtet tuleb järgida ka isikuandmete töötlemisel. See tähendab, et isikuandmete töötlemine peab olema reguleeritud seadusega. Määrusega võib seaduse norme täpsustada, kuid seda üksnes selge ja täpse ulatusega volitusnormi alusel. Mida intensiivsem on põhiõiguste piirang, seda üksikasjalikumad peavad olema täitevvõimu tegutsemise aluseks olev volitusnorm ja menetlusnormid. Seega ei sobi isikuandmete töötlemise seaduslikuks aluseks üldine volitusnorm, mis jätab kõik peamised küsimused täitevvõimu reguleerida. Eelkõige peab seaduse tasandil määratlema isikuandmete töötlemise olukorrad ja eesmärgid, töödeldavate isikuandmete koosseisu vähemalt isikuandmete kategooriate täpsusega (viimast võib seaduse volitusnormi alusel määrusega täpsustada) ning töödeldavate isikuandmete säilitamise tähtajad. Samuti peab isikuandmete töötlemine vastama isikuandmete kaitse üldmääruse⁷ (IKÜM) artiklis 5 sätestatud andmetöötluse põhimõtetele. Seega peab seaduse tasandil sätestama milliseid isikuandmeid TTJA infosüsteemis töödeldakse ja kui kaua neid säilitatakse. Justiits- ja Digiministeerium on varasemalt teinud märkuse selle kohta, et kuna TTJA infosüsteemis töödeldakse isikuandmeid, siis on tarvis nende andmete säilitamise tähtajad sätestada seaduse tasandil. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium kahjuks esitatud märkustega arvestanud ei ole. Justiits- ja Digiministeerium jääb oma seisukoha juurde, et töödeldavate isikuandmete koosseisu ning säilitamise tähtaja sätestamine vaid määruse tasandil on vastuolus PS-ga, ning palub sätestada TTJA infosüsteemis töödeldavate isikuandmete kategooriad ja andmete säilitamise tähtajad seaduse tasandil.</p>	
---	--

Justiits- ja Digiministeerium	<p>Punkt 4. EN § 1 punkti 3 kohaselt täiendatakse TTJA infosüsteemi põhimääruse § 8 lõikega 4¹. TTJA infosüsteemi põhimääruse § 8 reguleerib juurdepääsu andmekogule ja andmekogusse kantud andmetele. Justiits- ja Digiministeerium juhib tähelepanu, et juhul kui § 8 lõikega 4¹ täiendamise eesmärgiks on isikuandmete avalikustamine, siis peavad avalikustavate isikuandmete kategooriad tulenema seadusest. Põhimääruse tasandil sellist andmetöötlust reguleerida ei ole õiguspärane. Arvestama peab sellega, et kui avalikustatavad andmed hõlmavad ka isikuandmeid, siis, nagu käesoleva kirja punktis 3 on selgitatud, peab seadusereservatsiooni põhimõttest tulenevalt sätestama seaduse tasandil mis andmeid avalikustatakse ja mis eesmärgil. Selgitame, et avaliku teabe seaduse (AvTS) § 3 lõike 1 kohaselt hõlmab avalik teave kogu teavet, mis on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud ning mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. AvTS § 3 lõike 2 kohaselt võib avalikule teabele juurdepääsu piirata seaduses sätestatud korras. AvTS § 35 lg 1 p 12 kohaselt on teabevaldaja kohustatud tunnistama asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks teabe, mis sisaldab isikuandmeid, kui sellisele teabele juurdepääsu võimaldamine kahjustaks oluliselt andmesubjekti eraelu puutumatust. Kui soovitakse isikuandmeid avalikustada, siis peab seaduse tasandil sätestama eesmärgi, mis seda lubaks. IKÜM artikkel 5 punkti 1(b) kohaselt peab andmetöötlusel (mis hõlmab ka andmete avalikustamist) olema õiguspärane eesmärk. SeOS-es on küll sätestatud, millisel eesmärgil andmekogus andmeid töödeldakse, kuid seaduses puudub regulatsioon selle kohta, millisel eesmärgil ja milliseid isikuandmeid on lubatud avalikustada. Justiits- ja Digiministeerium palub sätestada seaduse tasandil töödeldavate isikuandmete kategooriad ning isikuandmete avalikustamise eesmärgi.</p>	<p>Ei arvestata ja selgitatakse. Planeeritud lahendada SeOS muudatusega, mille väljatöötamisega alustatakse aastal 2025.</p>
	<p>Punkt 5. Eelnõu § 1 punkti 5 kavandatud muudatuse kohaselt täiendatakse TTJA infosüsteemi põhimäärise andmete säilitamist reguleerivat paragrahvi ning sätestatakse, et andmed nimemärgise kohta säilitatakse tähtajatult. Justiits- ja Digiministeerium kordab, et tulenevalt seadusereservatsiooni põhimõttest peavad andmete säilitamise tähtajad olema sätestatud seaduse tasandil. Kavandatud muudatusega seoses ei leidu eelnõu seletuskirjas veenvaid argumente, mis õigustaksid isikuandmete tähtajatult säilitamist registris, mis on kõigile avalik. Väärismetalltoodete seaduse (VMTS) § 20¹ lõike 1 kohaselt kehtib nimemärgise registreering kuni kümme aastat registreerimise kuupäevast arvates. VMTS § 20¹ lõige 2 võimaldab pikendada registreeringu kehtivusaega kuni kümne aasta kaupa. Eelnõu seletuskirja kohaselt peaks saama väärismetalltoote tausta andmekogust kontrollida nii kehtivate kui kehtetute nimemärgiste osas. Lisaks selgitatakse seletuskirjas, et väärismetalltooted on ajas püsivad ning need leiavad kasutust pikemalt kui tegutseb väärismetalltoote valmistaja või sissevedaja. Nimemärgis näitab, milline valmistaja või sissevedaja on vastutav väärismetalltoote nõuetele vastavuse eest. Justiits- ja Digiministeeriumi hinnangul ei ole isikuandmete kaitse seisukohast aktsepteeritav olukord, kus nimemärgis enam ei kehti (näiteks valmistaja või sissevedaja on oma tegevuse lõpetanud), aga nendega seotud füüsiliste isikute andmeid säilitatakse andmekogus edasi tähtajatult. Isikuandmete säilitustähtaeg ei saa reeglina olla tähtjatu. Säilitamise piirangu põhimõtte kohaselt (IKÜM artikkel 5</p>	<p>Ei arvestata ja selgitatakse. Planeeritud lahendada SeOS muudatusega, mille väljatöötamisega alustatakse aastal 2025.</p>

	<p>punkti 1(e)) ei tohi isikuandmeid säilitada kauem kui see on vajalik selle eesmärgi täitmiseks, milleks isikuandmeid töödeldakse. Seega tähtajatu andmete säilitamine ei ole üldjuhul lubatud, sest riivab intensiivselt isiku õigust privaatsusele. Justiits- ja Digiministeerium teeb ettepaneku täiendada eelnõu normiga, et kustutada TTJA infosüsteemist isikuandmed kui nimemärgise registreering on lõppenud. Alternatiivsete lahendustena võib kaaluda isikuandmete anonüümimist või vajadusel isikuandmetele kindla säilitustähtaja määramist.</p>	
Justiits- ja Digiministeerium	<p>Punkt 6. Justiits- ja Digiministeeriumi hinnangul on TTJA infosüsteemi põhimääruse aluseks olev seadme ohutuse seadusest (SeOS) tulenev volitusnorm (SeOS § 12) puudulik. Nii nagu on märgitud käesoleva kirja punktis 3 peab määruse volitusnormist selgelt ja piiritletult tulenema, millised küsimused on seadusandja jätnud määruse tasemel reguleerimiseks. SeOS § 12 ei sisalda isikuandmete töötlemisega seotud regulatsiooni (näiteks on seaduses sätestatud ainult andmestikud, aga mitte töödeldavate isikuandmete kategooriad). Seetõttu ei ole võimalik anda ka selgelt piiritletud volitust isikuandmete töötlemisega seotud küsimuste reguleerimiseks määruse tasandil. SeOS § 12 lõikes 5 sätestatu on vastuolus seadusreservatsiooni põhimõttega ning seda ei saa pidada volitusnormi piiritlemise sätteks, sest viidatud sätte alusel on isikuandmete töötlemisega seotud olulised küsimused jäetud täies ulatuses täitevvõimu lahendada (andmete koosseis, juurdepääsu tingimused). SeOS § 12 lõike 2 sõnastus on väär, sest andmekogu asutatakse seadusega, mitte määrusega. Teisisõnu on seaduse tasandil andmekogu regulatsiooni kehtestamisega andmekogu asutatud, seega ei ole võimalik selle asutamist enam edasi ministrile delegeerida. Justiits- ja Digiministeerium teeb ettepaneku sõnastada SeOS § 12 lõige 2 ümber ning selgelt piiritleda volitusnormi näiteks selliselt: „(2) Andmekogu põhimääruse kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega, milles sätestatakse andmekogu pidamise kord, sealhulgas: 1) andmekogu ülesehitus; 2) andmete täpsem koosseis; 3) andmeandjad ja nendelt saadavad andmed; 4) andmete esitamise kord; 5) andmetele juurdepääsu ja andmete väljastamise kord; 6) andmete säilitamise täpsemad tähtajad; 7) vastutava töötleja ja volitatud töötleja ülesanded; 8) muud andmekogu pidamisega seotud korralduslikud küsimused.“</p>	<p>Ei arvestata ja selgitatakse. Planeeritud lahendada SeOS muudatusega, mille väljatöötamisega alustatakse aastal 2025.</p>
AKI	<p>Seadme ohutuse seaduse (SeOS) § 12 lõike 1 järgi on Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti järelevalve infosüsteemi (JVIS) pidamise eesmärgiks muu hulgas ka lubade ja tunnistuste väljastamine ning seadmete ja nendega seotud protsesside ohutuse tagamine. Samas ei nähtu aga JVIS põhimääruse § 3 lõikest 1 andmekogu pidamine eelnimetatud eesmärkidel. Palume selles osas andmekogu põhimäärust täiendada.</p>	<p>Ei arvestata ja selgitatakse. Analüüsitakse ja vajadusel täiendatakse määrust, kui määrus läheb muutmisele SeOS-sse kavandatavatest muudatustest tingitult, ehk siis, kui põhimäärust läbivalt ajakohastatakse. Märkus ei puuduta praegust määruse muutmist, st nimemärgise andmestiku lisamist.</p>
AKI	<p>Kehtiva põhimääruse § 3 lõike 3 järgi peetakse andmekogu EL isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) nõuete kohaselt ning arvestades Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile seadusega pandud ülesandeid. Selgusetuks jääb, mida on sättega silmas peetud. IKÜM reguleerib isikuandmete töötlemist, kuid andmekogusid puudutavat normi avaliku teabe seaduse (AvTS) 51. peatükk.</p>	<p>Ei arvestata ja selgitatakse. Analüüsitakse ja vajadusel täiendatakse määrust, kui määrus läheb muutmisele SeOS-sse kavandatavatest muudatustest tingitult, ehk siis, kui</p>

		põhimäärust läbivalt ajakohastatakse. Märkus ei puuduta praegust määrase muutmist, st nimemärgise andmestiku lisamist.
AKI	Põhimääruse § 3 lõike 4 järgi kasutatakse andmekogu pidamisel automatiseeritud andmetöötlust ja andmeid säilitatakse elektroonselt. Tegemist on sisutu sättega. Infosüsteem on defineeritud küberturvalisuse seaduses ning selle järgi kujutabki infosüsteem endast digitaalset andmete töötlust.	Ei arvestata ja selgitatakse. Analüüsitakse ja vajadusel täiendatakse määrust, kui määras läheb muutmisele SeOS-sse kavandatavatest muudatustest tingitult, ehk siis, kui põhimäärust läbivalt ajakohastatakse. Märkus ei puuduta praegust määrase muutmist, st nimemärgise andmestiku lisamist.
AKI	Põhimääruse § 5 järgi on andmekogus töödeldavatel andmetel seaduses sätestatud juhul õiguslik tähendus, muul juhul on andmekogus töödeldavatel andmetel informatiivne ja statistiline tähendus. Kuigi AvTS seda nõuab, siis on sellised sätted sisutühjad. Ilmselt asutus lähtub oma töös andmekogusse kantud andmetest, vastasel juhul oleks andmekogu pidamine mõttetu. Seetõttu on kohatu põhimääruses märkida, et andmetel on vaid informatiivne ja statistiline tähendus. Eristada tuleks vaid neid juhte, kus andmekogu andmetel on seadusest tulenevalt kolmandate isikute suhtes konstitutiivne tähendus	Ei arvestata ja selgitatakse. Analüüsitakse ja vajadusel täiendatakse määrust, kui määras läheb muutmisele SeOS-sse kavandatavatest muudatustest tingitult, ehk siis, kui põhimäärust läbivalt ajakohastatakse. Märkus ei puuduta praegust määrase muutmist, st nimemärgise andmestiku lisamist.
AKI	Kehtiva põhimääruse § 6 lõike 11 järgi esitatakse andmekogusse andmeid veebipõhise kasutajaliidese kaudu või infosüsteemide andmevahetuskihi kaudu teistest andmekogudest. Andmekogu põhimäärusest ei nähtu, et toimuks andmevahetust teiste andmekogudega. Samas aga säilitatakse näiteks põhimääruse § 9 lõike 1 punkti 4 järgi tunnistuse, millel puudub kehtivusaeg, andmeid tunnistuse omaja eluea jooksul, mis tähendab, et vastavalt sama paragrahvi lõikele 2 tuleb pärast tunnistuse omaja surma tunnistuse andmed kohe kustutada. Selgusetuks jääb aga, millistest allikatest saadud andmetele tuginedes toimub andmete kustutamine. Sama puudutab ka põhimääruse § 9 lõike 1 punktis 6 toodud loa andmete säilitamist. Selgitame, et AvTS § 43 ⁵ lõike 1 järgi tuleb andmekogu põhimääruses sätestada muu hulgas andmekogusse andmete andjad. Andmekogude juhendis (lk 13–14) on toodud loetelu andmekogu pidamise olulistest küsimustest, mida tuleks põhimäärusega reguleerida. Üheks oluliseks küsimuseks on ka andmete allikad ehk millistest andmekogudest või kelle käest (millistelt andmeandjalt) milliseid andmeid saadakse. Seeläbi määratakse tegelikult kindlaks ka see, millised on andmekogu unikaalsed põhiandmed. Nimelt keelab AvTS § 43 ³ lõige 2 asutada ühtede ja samade andmete kogumiseks eraldi andmekogusid, mis tähendab, et kui samu andmeid kogutakse juba mõnda teise andmekogusse põhiandmetena, siis tuleks kasutada seal olevaid andmeid ja mitte neid isikutelt uuesti koguda. Ilmselt vajab JVIS põhimäärus selles osas täiendamist.	Ei arvestata ja selgitatakse. Analüüsitakse ja vajadusel täiendatakse määrust, kui määras läheb muutmisele SeOS-sse kavandatavatest muudatustest tingitult, ehk siis, kui põhimäärust läbivalt ajakohastatakse. Märkus ei puuduta praegust määrase muutmist, st nimemärgise andmestiku lisamist.

AKI	<p>Lisaks peame vajalikuks rõhutada, et igasugune isikuandmete töötlemine (sh säilitamine) riivab põhiseaduse §-s 26 sätestatud õigust eraelu puutumatusele. Põhiseaduse § 11 järgi tohib õigusi ja vabadusi piirata üksnes kooskõlas põhiseadusega, mis tähendab, et niisugune piirang peab olema kooskõlas põhiseaduse § 3 esimese lausega, mille kohaselt teostatakse riigivõimu üksnes põhiseaduse ja sellega kooskõlas olevate seadusete alusel. Selle põhimõtte järgi peab põhiõigusi puudutavates küsimustes kõik olulised otsused langetama seadusandja. Riigikogu võib täidesaatvat võimu volitada reguleerima üksnes vähemintensiivseid põhiõiguste piiranguid. Sealjuures peab seaduses sisalduv volitusnorm olema täpne, selge ja vastavuses piirangu intensiivsusega. See aga tähendab, et ka kõik andmekogu puudutavad olulised küsimused, milleks kindlasti on andmekogu pidamise eesmärk, töödeldavate isikuandmete liigid, andmete säilitamise tähtajad (vähemalt maksimaalne säilitustähtaeg), peavad olema reguleeritud seaduse tasandil. Kehtiv SeOS-s olev volitusnorm kõiki andmekogu pidamist puudutavaid olulisi küsimusi ei sisalda – näiteks puuduvad erinevatesse andmestikesse kogutavate isikuandmete kategooriad ning isikuandmete säilitamise tähtajad, mistõttu soovime edaspidi SeOS muutmisel vaadata üle ka andmekogu puudutav volitusnorm. Siinkohal selgitame, et seaduse volitusnormis andmete säilitamise maksimaalse tähtaja kehtestamisel on oluline silmas pidada, et kui andmete maksimaalne säilitustähtaeg on näiteks kolm kalendriaastat, siis tuleb andmed tähtaja möödumisel koheselt (mitte esimesel võimalusel, vaid järgmisel päeval) kustutada. Andmete hävitamata jätmine kohe pärast tähtaja saabumist tähendab nende edasist töötlemist, kuid seda siis juba ilma õigusliku aluseta.</p>	<p>Ei arvestata ja selgitatakse. Planeeritud lahendada SeOS muudatusega, mille välja töötamisega alustatakse aastal 2025..</p>
TTJA	<p>Täna sel päeval kogub nimemärgiste register täiendavalt põhimääruse lisa loetletud andmetele andmeid sisseveetavate väärismetalltoodete päritoluriigi kohta (väärismetalli omaniku asukohariik) ning selliselt on täna loodud ka sisseveetavate väärismetallide taotluste vormid. Väärismetalltoodete päritoluriigi andmete avaldamisel on tarbijatel parem ülevaade sellest, kus nende poolt soetatavaid tooteid on valmistatud.</p>	<p>Arvestatakse. Määruse lisa täiendati päritoluriigi andmetega.</p>
TTJA	<p>Lisaks kogutakse täna taotluse esitamisel andmeid taotleja (juriidilise isiku esindaja) ees- ja perekonnanimest ning taotlusele lisatakse selle esitamise kuupäev. Taotleja (füüsilise isiku) andmeid on täna vajalikud taotluse esindusõiguse kontrollimiseks. Oleme planeerinud arenduse, mille puhul toimub taotluse esitamisele eelnevalt isiku autentimine, kuid käesoleval hetkel vajame esindaja andmete esitamist taotluse vormil. Taotluse esitamise kuupäev on vajalik selleks, et arvestada taotluse menetlemise tähtaega.</p>	<p>Ei arvestata, sest nimemärgise andmestiku vaates ei säilitata andmekogus füüsilise isiku andmeid. Taotluse raames saab andmeid küsida, kuid nende säilitamist ei nähta ette nimemärgise osana.</p>